

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

In colloquio familiari vitanda est adulatio. cap.xxii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

uerfum illi mundū attraxerunt. Et quid, ais, lucri est, quādo quis audit, & non accedit ad implēda quę dicta sunt? Non paruus est etiam ex ipso profectus auditu. Nam qui audit, & seipsum reprehendit, saepe & altiūs ingemiscit, & eò quandoq; peruenit, vt studeat etiam implere, quod didicit. Qui verò nec quia peccauit intelligit, quando à peccatis recedet? quando se ipse culpabit? quando etiam emē dare conabitur? Non igitur contēnamus scripturas audire diuinas. Hęc enim diabolicę inspirationis operatio est, non sustinētis nos aspiciere thesaurum, ne diuitias acquiramus. Propterea illis suadet, nihil esse commodi diuinas audire leges, ne quādo ex auditu sequi etiam videat actiones. Deprehendentes igitur hanc illius artem malignam, vndiq; nos muro scientiæ muniamus, vt spiritalibus circūstipati armis, & ipsi permancamus intacti, & caput deiciamus inimici. Sicq; victorię insignibus adornati, futurorum gaudio potiamur bonorū. Huc pertinet & illud D. Hieronymi ^a: Ornet prudentiam verrecundia. Diu ante considera, quid loquēdum sit, & adhuc tacens prouide, ne quid dixisse poeniteat. Verba tua ponderet cogitatio, & linguę officium libra animi dispenset. Vnde scriptura dicit ^b: Verbis tuis facito stateram, & franos ori tuo rectos, & attende, ne fortē labaris lingua.

In colloquio familiari vitanda est adulatio.

CAP. XII.

Quantopere adulatio nobis vitanda, & fugiēda sit, pulchrē D. Hieronymus demonstratum reliquit, inquiens: Adulatorū assentationes, & noxia blādimenta fallacię, velut quasdā pestes animę fuge. Nihil est, quod tam facile corumpat mentes hominum, nihil quod tam dulci, & molli vulnere animū feriat. Vnde & quidā sapiens ait: Verba adulatorum mollia, feriunt autē interiora vētris. Et Dominus loquitur per Prophetā ^d: Populus meus, qui beatificāt vos, seducunt vos, & semitas pedū vestrorum dissipant. In multis isto maximē tempore regnat hoc vitiū, quodq; est grauissimū, humilitatis ac beneuolētię loco ducitur. Eo fit, vt qui adulari nefcit, aut inuidus, aut superbus putetur. Est sanē grāde, & subtile artificij laudare alterum in cōmendationem sui,

D ij & deci

Maxime ex auditu verbū Dei profectus.

Cur diabolus suadet non audiendas esse scripturas diuinas.

a in epist. ad Celant. Locutus quid faciendum.

b Eccles. 17.

c in epist. ad Celant. Adulatio, velut pestis animę fugienda.

d Isa. 3.

Adulatio nūc beneuolentię, & humilitati loco ducitur.

& decipiendo animū sibi obligare decepti. Quod quæ
maximè vitio agi solet, fictas laudes certo pretio ven-
re. Quæ hæc tanta est leuitas animi, quæ tanta vanitas
relieta propria conscientia, alienam opinionem sequi
quidem fictam atque simulatam? Rapi vento falsæ
dationis, gaudere ad circumuentionem suam, & illu-
nem pro beneficio accipere? Tu ergo si verè laudari
esse cupis, laudem hominum ne requiras: illique pre-
ra conscientiam tuam, qui & illuminabit abscondita
nebrarum, & manifestabit consilia cordium, & tūc
erit tibi à Deo. Sit igitur intentus, ac vigilans, & ad-

*Sermo in om-
nibus mode-
ratus & par-
cus.*

*Adulatorum
effectus &
gestus.*

*in cap. Mat.
27. hom. 88.
Adulatores
magis quàm
contumeliantes
odisse oportet.*

*Quid remedi-
contra contum-
meliantes.*

6 hom. 19.

sus peccata semper armatus animus tuus. Sermo
in omnibus moderatus, & parcus, & qui necessitate ma-
loqui indicet, quàm volūtate. Rursus idem ad Rusticu-
de viuendi forma scribens. Ne credas laudatoribus
imò irrisoribus aurem ne libenter accōmodes, qui
te adulationibus fouerint, & quodammodo impo-
mētis effecerint, si subito respexeris, aut ciconiarum
prehendes post te colla curuari, aut manu auricularum
tari asini, aut estuantem canis protendi linguam.

D. verò Ioannes Chrysostomus: Si, inquit, aut
nonnullos decet, adulatores magis, quàm contumelia-
tes odisse oportet. Maior enim non attendentibus ex-
dulatione pestis oriri solet, & facilius est hanc, quàm
lam passionem superare. Quare, qui superat illam
mirabilior videtur, tum etiam maiora consequetur pe-
mia. Mirabilius enim profectò est videre hominem, qui
dum vituperatur, quàm hominē, qui dum depellitur
percutitur, non decidat. Sed quomodo dices, poterit
moueri? vituperando quidā persequitur, crucis signum
tim pectus signato, recordare omniū quæ tūc gesta sūt
& cōfestim omnia extinguitur: nec quia vituperat
dō aliquis cogita, verū etiam si quid boni vnquā ab
in te profectū est, diligenter considera, & cōfestim ad
mentia redigeris. Et idem ad Eutropium: Nōne tibi
cebam, cum me frequenter corripes, & increpares
prosequētem, quia ego te magis diligerē, quàm illi
adulabantur? Ego qui arguebam te plus tibi profuerit
audire voluisses, quàm illi, qui assentabantur. Nō me
tasti cum dicerem tibi quia meliora sunt vulnera am-
qui

quàm voluntaria oscula inimicorum? Si meâ verba, quæ tunc vulnera videbantur, audisses, nunquam tibi oscula adulatorum istum exitum peperissent. Meâ enim verborum vulnera sanitatem ferebant; illorum autem oscula, & blandimenta, morbum tibi insanabilem generabant. Vbi sunt illi nunc, qui te in foro longis ambagibus confispabant, qui domi forisq; laudabant? Abnegauerunt te omnes amici tui, discesserunt vnusquisque in sua, & nudum te, atque inanem reliquerunt, nullus illorum vel propè accedere ausus est. Nos verò non ita, sed & tunc, cum difficilis es ac durus, ad monita nostra non pertimescebas; & nunc casum tuum non perhorremus, nec deserimus, sed quantum possumus subleuamus: & ecclesia quidem, quæ à te impugnata est, aperit te gremijs suis suscipit.

Quare cum tatum malum à sanctis Patribus habitum, & reputatum sit adulatio, rectè in Concilio Carthaginensi quarto, cui D. Augustinus interfuit, decretum est^a; vt clericus, qui adulationibus vacare deprehenditur, degradetur ab officio. Nemo enim peritiorum, aut prudentium puter, quòd minus sit periculum in verbis lingua mentiendo, quàm manibus sanguinem fundendo. Et melius est, vt D. Augustinus inquit^b, pro veritate pati supplicium, quàm pro adulatione beneficium.

a concil. Carth. 4. cap. 56. c. clericus qui, dist. 46. Clericus adulationibus vacans deponendus est. b c. nemo peritiorum. 11. q. 3.

Quis adulari dicatur. c gloss. in c. vnum. ad verba adulari, dist. 25 d. lib. 18. in Job cap. 30. c. sunt. dist. 46. c. Exech. 13.

f Exech. 13.

Censetur autem quis adulari attribuendo alicui bonum, quod non habet: vel nimium extollendo, quod habet: vel approbando malum, quod in eo est. Vnde D. Gregorius: Sunt, inquit, nonnulli, qui dum mala facta hominum laudibus efferunt, augent, quæ increpare debuerant. Hinc enim per Prophetam dicitur: Væ his, qui consunt puluillos sub omni cubito manus, & faciunt cervicalia sub capite vniuersæ ætatis. Ad hoc quippe sub cubito puluillus, sub capite cervical ponitur, vt molliter quiescat. Quisquis ergo male agentibus adulari, puluillum sub cubito, vel cervical sub capite iacentis ponit, vt qui corripit ex culpa debuerat, in ea sultus laudibus, molliter quiescat. Hinc rursus scriptum est: Ipse ædificabat parietem, illi autem liniebant eum. Parietis quippe nomine peccati duritia designatur. AEdificare ergo parietem, est cõtra se quempiam obstacula peccati con-

D iij   struere

struere. Sed parietem liniunt, qui peccata perpetrando adulantur, vt quod illi peruersè agentes ædificant, adulantur quasi nitidum reddant. Qui autem vitiosus est, & fauet, ne contristet peccantium voluntatem, tam est misericors, quàm qui non vult cultrum capere puero, ne audiat plorantem; & nõ timet, ne vulnere doleat, vel extinctum.

a c. qui vitiosus.
23. 9. 5.

b inc. sed illud
diff. 45. & O-
rig. hom. 7. ad
cap. 6. & 7.
Iosue.

c 1. Timot. 5. c.
d 1. Corin. 5. c.
e d. ca. 5. Corin.

f Matth. 23.

g e. si quis dia-
conus, diff. 50.
Quæ bonitas
inimica sit ius-
titie.

Sed illud non otiosè transcurrèdum est, quòd vno cante ira Dei super omnem populum venit. Hoc modo accidit? Quando, vt D. Hieronymus inquit, cerdores, qui populo præfunt, erga delinquentes bene li videri volunt, & verentes peccantium linguas, ne male de ijs loquatur, sacerdotalis seueritatis immores, nolunt cõplere, quod scriptum est: peccantem omnibus argue, vt ceteri metum habeant. Et iterum auferte malum à vobis ipsis. Nec zelo Dei succensantur Apostolum dicentem: Tradidi huiusmodi minem satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus Neque illud euangelij adimplere student; vt si videri peccantem primò, secretò eum conueniant, post eum duobus, vel tribus adhibitis testibus, quos si contempserit, & post Ecclesiæ correctionem nõ fuerit emendatus, de ecclesia expulsus velut gentilem habeant, aut peccantium: & dum vni parcunt, vniuersæ Ecclesiæ molitur interitum, Quæ est ista misericordia, quæ ista bonitas, vni parcere, & omnes in discrimen adducere? Peccatur enim ex vno peccatore populus, sicut ex vna morbida, vniuersus grex inficitur: sic & vno fornicatore vel aliud quocumq; scelus committente, plebs vniuersa polluitur. Hinc etiam alibi dicitur: Rectorem sub pietas matrem, disciplina verò patrem exhibeat. Vnde & Hormisdas Papa: Quæ est, inquit, ista iustitiæ inimica bonitas, palpare criminosos, & vulnera eorum vsque ad diem iudicij incurata seruare? Verè dico, quia ipsorum periculosa misericordia indulgere videtur, quæ ante tribunal Christi pro tantis peccatis damnandi aduenierint, contra nos causam dicentium sunt, dicentes: quòd ad duram linguam eorum asperitatem expauimus, aut in blådimenta, & periculosas adulationes ipsorum libenter accepimus, in iisdem permanere peccatis ijs inutiliter indulgemus.

dulgemus, aut ipsa peccata augere permittimus, non recordantes illud, quod in veteri testamēto scriptum est, *a Numer. 6.*

quia vno peccante contra omnes ira Dei defecuit. *b lib. 2. offic. cap. 19.*
 Ceterū quamuis adulationem illicitam esse satis constat, affabilitatē tamen sermonis D. Ambrosij sententiā secuti, nō vituperamus: siquidem, hęc ad conciliandam gratiā plurimum valet, sed illam volumus esse sincerā, ac sobriam, sine vlla adulatione, ne simplicitatē, ac puritatem alloqui dedecet sermonis adulatio. Forma enim esse debent clerici ceteris non solū in opere, sed etiam in sermone, in castitate, ac fide. Quales haberi volumus, tales simus, & qualē affectum habemus, talem aperiamus, neq; dicamus in corde nostro verbū iniquum, quod abscondi putemus silentio ab eo, qui audit in occulto dicta, qui occulta facit, & cognoscit secreta viscerū, qui sensum visceribus infudit. Ergo tanquā sub oculis cōstituti iudicis, quicquid gerimus, in luce positū putemus, vt omnibus manifestetur.

De contentione Canonice, alijsq; clericis vitanda.

CAP. XIII.

Non temerē D. Paulus ad Timoth. scripsit: Noli cōtendere verbis. Ad nihil enim, inquit, vtile est, nisi ad subuersionē audientium. Honor autem est homini, qui separat se à cōtentionibus. *c Epist. 1. c. 20.* Est autem contentio, definitore D. August. impugnatio veritatis agnitæ, cū fiducia clamoris. Quæ cum a D. Paulo inter opera carnis numeretur, summoperē fugiēda, & cauēda venit. *d Prov. 20. c. e v' vesert Ar chid. in c. 1. de poenit. dist. 2.* Nam qui talia agunt, regnū Dei non consequētur. *f ad Gala. 5. c. 20.* Vnde & D. Amb. etiam in familiari sermone pertinacem abesse voluit contentionē, quæstiones enim magis excitare inanes, quā vtilitatis aliquid adferre solet. Et sicut in omni actu vitæ id cauere debemus, ne rationē nimius animi motus excludat, sed teneamus consilij locū; ita etiā in sermone formulam eam tenere cōuenit, ne aut ira excitetur, aut odiū, aut cupiditatis nostræ, aut ignauitæ aliqua exprimamus indicia. Sit igitur sermo huiusmodi familiaris de scripturis maximē. Quid enim magis nos oportet loqui, quā de cōuersatione optima, adhortatione obseruationis, disciplinæq; custodia? Habeat caput eius rationē, & finis modū. Sermo enim tēdiosus iras excitat. *g lib. 1. offic. cap. 22.*

De quibus clericis sit loquendum.

D iij etat.